

Månedens ord: Det gylne snitt
Månedens teknikk: Kulltegnning

SNAKK OM KUNST

DET GYLNE SNITT

PLUTSELIG LEGGER DU MERKE TIL SOLLYSET SOM KOMMER INN GJENNOM VINDUET OG LANDER PÅ STUEBORDET, OG DET SOM STÅR DER. DU SER HVORDAN LYSET TREFFER BLOMSTERBUKETTEN, LYSESTAKEN, SKÅLEN MED SMÅGODT OG SOKKEN SOM NOEN GLEMTE IGJEN PÅ BORDET. ROTET PÅ BORDET ER EGENTLIG GANSKE FINT, SOM ET EGET BILDE, DER DE FORSKJELLIGE TINGENE DANNER EN KOMPOSISJON MED LINJER OG MØNSTER.

Georg Jacobsen, *Haren*, 1922.

1. SE – oppdag bildet. Hva ser du? Se på farger og former, hele bildet, deler av bildet.

2. TENK– hva skjer i bildet? Hvilke historier, eller tanker fikk du? Hva fikk deg til å se det?

3. UNDRE – har du noen spørsmål? Får bildet deg til å tenke på noe annet? Hva skjedde, hvordan er det laget, har det en lukt og hvordan kjennes det ut? Fortell en venn hva du tenker.

DET GYLNE SNITT - HVA BETYR DET?

Hva var det første du så når du kikket på maleriet av haren? Blikket fester seg et sted i maleriet før man klarer å legge merke til alle detaljene. Du kan tenke at det er tilfeldig hva du la merke til, men de fleste malerne har en helt klar tanke på hvordan blikket til betrakteren skal flytte seg rundt i bildet. Mange kunstnerne bruker ulike metoder for å få dette til, en av dem kalles Det gylne snitt. Den enkleste måten å finne Det gylne snitt på er å dele arket i ni like store deler horisontalt (liggende) og vertikalt (stående). De gylne snittene er da de fire punktene hvor linjene møtes. Dette er steder hvor blikket naturlig lander. Ofte starter vi på et av punktene og så flytter vi blikket rundt til de tre andre. Når kunstneren bruket Det gylne snitt til å plassere tingene i bildet, opplever vi ofte at maleriet både har ro og spenning - at det er balansert.

GEORG JACOBSEN

Selv om maleriet *Haren* kan se litt kaotisk ut, er det nøye planlagt. Den danske kunstneren Georg Jacobsen brukte nesten alltid matematikk når han tegnet og malte bilder. Han var opptatt av regler som skulle hjelpe han til å lage et best mulig bilde, og spesielt opptatt av en matematisk formel som heter *det gylne snitt*. I bildene hans ser vi ofte ting som tallerkener, glass, vaser og forskjellig mat plassert på et bord - ofte kalt stilleben. Georg Jacobsen tenkte ikke bare på hvordan hver enkelt ting skulle males, men brukte mye tid på å studere plasseringen av gjenstandene i bildet, både innenfor bildeflaten og i forhold til hverandre. Jacobsen brukte linjal og regnet ut hvor ting skulle plasseres for å skape ro og spenning i bildet. Slik at noe fikk mer fokus – et blikkfang – og så for å føre blikket vårt videre, slik at vi hele tiden oppdager nye ting.

KULLTEGNING AV STILLEBEN

Finn tre til fem gjenstander du har hjemme eller på skolen. Det kan være tallerkener, vaser eller noen leker. Plasser på dem på et bord, gjerne med en enkel bakgrunn, for eksempel et ensfarget teppe. Å plassere ut ting slik for å tegne eller male det, er en gammel tradisjon som kalles stilleben. I denne oppgaven skal vi bruke Det gylne snitt til å hjelpe oss å plassere det vi skal tegne på arket.

DU TRENGER:

- Ting og tang
- Et bord
- Et ensfarget teppe
- Ark
- Maskeringstape
- Tegneplate
- Kullstift
- Linjal

HVORDAN:

1. Sett opp ting og tang mot en hvit eller ensfarget bakgrunn. Gjerne ikke mer en 3-4 gjenstander.
2. Fest et ark på en plate eller til bordet. Bruk gjerne staffeli om du har det.
3. Bruk linjalen til å dele arket i tre like deler i høyden, så i bredden, slik at du får et rutenett med ni ruter totalt. Tegn svakt.
4. Nå skal du skissere opp gjenstandene. Tenk at du skal plassere de største gjenstandene hvor linjene i rutenettet møtes.
5. Se på hvordan de ulike gjenstandene står i forhold til hverandre.
6. Nå kan du begynne å tegne hardere og legge til mer og mer detaljer. Se på tekstur og lys og skygge.

